

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Навчання української мови в полімовному середовищі

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова Форма контролю: залік

Освітній ступінь: бакалавр

Для спеціальностей: 035 Філологія, 014 Середня освіта

Обмеження для вибору: відсутні

Кількість кредитів (годин): 4 (денна форма: 120 год.: 24 - лекції; 24 - семінарські; 72 - самостійна робота; заочна форма: 120 год.: 6 - лекції; 6 - семінарські; 108 - самостійна робота).

Мова викладання: українська

Презентаційні матеріали https://drive.google.com/drive/folders/18_FGMG2-fwA411mujiB6LAGof0H6oiqu?usp=sharing

2. Інформація про викладача

ПІБ: Делюсто Марина Сергіївна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: к.філол.н., доцент кафедри української мови і літератури

Кафедра: української мови і літератури

Робочій e-mail: deliusto@idguonline.net

Години консультацій на кафедрі: середа 14.00 – 15.00

3. Цілі дисципліни та результати навчання

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система принципів, методів, прийомів та засобів навчання української мови в полілінгвальному середовищі.

Метою викладання навчальної дисципліни «Навчання української мови в полімовному середовищі» є: удержавити українську мову як засіб міжнаціонального спілкування в полілінгвальних та полідіалектних регіонах України; підготувати майбутніх учителів та викладачів української мови до педагогічної діяльності в ситуації тісного контактування носіїв різних мов; забезпечити засвоєння студентами системи базових принципів, методів та прийомів навчання державної мови в мультилінгвальній ситуації.

Структура курсу спрямована на формування у студентів усвідомленого розуміння того, що багатомовність – це є явище не лише значне, а й досить звичайне і поширене, проте, серед лінгвістів прийнято розглядати одномовність як звичайне, а багатомовність – як щось виняткове.

Опанувавши цей курс, студенти

знатимуть:

- сутність понять білінгвізм та полілінгвізм у сучасному мовознавстві;
- особливості функціонування української мови в мультилінгвальній ситуації в Україні;
- основні концепції, праці, пов'язані з навчанням української мови у ситуації багатомовності;
- принципи, методи і прийоми викладання української мови в ситуації багатомовності;

вмітимуть:

- виявляти і характеризувати специфічні мовні явища у спілкуванні білінгвів;

- виявляти і характеризувати специфічні мовні явища у спілкуванні мультилінгвів;
- визначати методи і прийоми викладання української мови залежно від мовної ситуації;
- застосовувати специфічні методи і прийоми викладання української мови в умовах контактування носіїв споріднених і неспоріднених мов.

4. Зміст дисципліни

Тема № 1. Полімовність з-поміж проблем українського мовознавства.

Тема № 2. Проблема вивчення полідіалектності.

Тема № 3. Загальні засади викладання української мови в полімовному і полідіалектному середовищі.

Тема № 4. Опора на взаємодію діалектів і літературної мови в лінгводидактиці.

Тема № 5. Урахування впливу діалектного середовища при роботі над усуненням мовних помилок в учнів закладу загальної середньої освіти.

Тема № 6. Суржик у мовленні школярів.

5. Політика курсу

Відвідування навчальних занять.

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, був відсутній на практичному занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Академічна доброчесність.

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських роботах є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

Використання технологій штучного інтелекту.

Використання технологій штучного інтелекту не передбачено.

6. Контрольні заходи та критерії оцінювання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Шкала оцінювання та нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до «Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ».

Форма проміжного контролю

Модульна контрольна робота проводиться у формі комп'ютерного тестування (за допомогою сервісу Google Forms) та включає 30 тестових завдань різних типів.

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його

	викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Індивідуальне науково-дослідне завдання	5
Презентація	5
Реферування наукових праць	5

Оцінювання *ІНДЗ* здійснюється за такими критеріями: правильність складання та оформлення, наявність всіх компонентів у вступі, відповідність вимогам академічного письма. Критеріями оцінювання *презентації* є повнота, технічна якість висвітлюваного матеріалу, рівень обізнаності студента в означеній проблемі. Критеріями оцінювання *анотування та реферування наукових праць* є вміння обирати головні тези зі статті, стисло описувати зміст та основні результати дослідження.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

30 правильних відповідей на тестові завдання (100%) – «відмінно»; 22–26 правильних відповідей на тестові завдання (73%–87%) – «добре»; 15–18 правильних відповідей на тестові завдання (50–60%) – «задовільно»; менше 15 правильних відповідей на тестові завдання – «незадовільно».

Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

7. Основна література та інформаційні ресурси

1. Антошкіна Л., Красовська Г., Сигеда П., Сухомлинов О. Соціолінгвістика: навчальний посібник. Донецьк: ТОВ „Юго-Восток Лтд”, 2007. 360 с.
2. Горбач О. Арго в Україні. Львів, 2006. 686 с.
3. Громко Т. В. Специфіка методики вивчення української діалектної лексики в школі. URL:<http://dspace.kspu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/2185/1/Специфіка%20методики%20вивчення%20української%20діалектної%20лексики%20в%20школі.PDF>
4. Делюсто М. С. Лакунарність у граматиці української наддунайської говірки. Діалекти в синхронії та діахронії. 2014. С. 166-171. URL: <http://www1.nas.gov.ua/institutes/ium/Structure/Departments/Department4/Pages/dialects-in-synchrony-and-diachrony-proceedings.aspx>
5. Делюсто М. С. Урахування рідного ідіому мешканців полілінгвального півдня Одещини в процесі навчання української мови. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. 2023. Том 2. № 50. С. 155–160. <http://visnyk-philology.uzhnu.edu.ua/issue/view/17417>
6. Масенко Л. Суржик: між мовою і язиком. Вид. 2-ге. К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2019. 202 с.
7. Масенко Л. Т. Нариси з соціолінгвістики. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 242 с.
8. Матвіяс І.Г. Українська мова і її говори. К.: Наукова думка, 1990. 164 с.
9. Практикум з методики навчання української мови в загальноосвітніх закладах: модульний курс : Посібник для студентів пед. університетів та інститутів / Кол. авторів за ред. М. І. Пентиліук. Київ: Ленвіт, 2011. 366 с.
10. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навч.-метод. посібн. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
11. Солодюк Н. В. Лінгводидактичні засади функціонування інтерактивних методів на уроках української мови в старших класах: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. Херсон, 2009. 21 с.
12. Українська мова. Енциклопедія. К., 2007. 684 с.
13. Шумарова Н. П. Мовна компетенція особистості в ситуації білінгвізму: Монографія. К.: Київський державний лінгвістичний університет, 2000. 283 с.
14. Українська мова: програма для учнів 10-11 класів. Рівень стандарту. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

Затверджено на засіданні кафедри української мови і літератури протокол № 8 від 12 січня 2024 р.